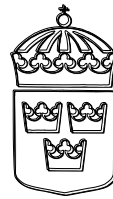

Regeringens skrivelse

2013/14:95

Riksrevisionens rapport om statens kunskapsspridning till skolan

Skr.
2013/14:95

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 13 februari 2014

Fredrik Reinfeldt

Jan Björklund
(Utbildningsdepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

Skrivelsen innehåller regeringens bedömningar när det gäller åtgärder med anledning av Riksrevisionens granskningsrapport Statens främjande av kunskapsspridning inom skolan (RiR 2013:11).

Sedan Riksrevisionens granskning inleddes har regeringen tagit initiativ till en rad åtgärder som syftar till att främja en utbildning som i större utsträckning vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Regeringen har bl.a. beslutat att en ny myndighet ska inrättas som ska ansvara för att systematiskt väga samman och sprida forskningsresultat som bidrar till ökad kunskap bland lärare och förskollärare om effektiva metoder och arbetsätt i skola och förskola.

Av granskningsrapporten framgår att Riksrevisionen anser att Statens skolverk bedriver sitt arbete med kunskapsspridning på ett sätt som till stor del möter behoven hos målgrupperna men att det finns en förbättringspotential, bl.a. när det gäller tillgängligheten och användbarheten av myndighetens insatser och material. Skolverket har sedan granskningen genomfördes inlett ett arbete som ligger i linje med det som Riksrevisionen efterfrågar.

Riksrevisionen rekommenderar regeringen att styra Skolverket mindre detaljerat och mer strategiskt i dess nationella utvecklingsuppdrag och pekar bl.a. på att Skolverket har ett omfattande regleringsbrev som växt i omfattning de senaste åren. Regeringen konstaterar att den ansvarsfördelning som gäller för skolan innebär att styrningen av Skolverket är komplex. Detta har inneburit att Skolverket, inom ramen för de senaste årens intensiva reformarbete, har haft en central roll som regeringen bedömt nödvändig för att vända utvecklingen inom svensk skola. Vidare

instämmer regeringen i Riksrevisionens bedömning att det är viktigt att följa upp vilket genomslag Skolverkets insatser för kunskapssoridning får och vilken nytta de skapar i skolan. Regeringen konstaterar att Skolverket har inlett ett arbete som syftar till att utveckla och förbättra effekterna av myndighetens arbete med kunskapsspridning. Vidare har regeringen tagit initiativ som syftar till att åtgärder inom utbildningsområdet i större utsträckning ska kunna utvärderas, bl.a. genom att ge Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) ett utvidgat uppdrag att utvärdera effekter av olika reformer och åtgärder inom utbildningsområdet.

Regeringen bedömer att redovisade åtgärder kommer att leda till en mer effektiv spridning av kunskap som främjar en utbildning som bygger på vetenskapligt grund och beprövad erfarenhet.

Innehållsförteckning

1	Ärendet och dess beredning	4
2	Riksrevisionens iakttagelser.....	4
3	Regeringens bedömning av Riksrevisionens iakttagelser	6
4	Regeringens åtgärder med anledning av Riksrevisionens iakttagelser	12
	Bilaga Riksrevisionens granskningsrapport	14
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 13 februari 2014	84

1 Ärendet och dess beredning

Riksdagen överlämnade den 17 oktober 2013 Riksrevisionens granskningsrapport Statens främjande av kunskapsspridning inom skolan (RiR 2013:11) till regeringen. Granskningsrapporten finns i *bilagan*.

En skrivelse från regeringen med anledning av granskningsrapporten ska lämnas till riksdagen inom fyra månader från det att regeringen tagit emot rapporten. Statens skolverk har yttrat sig över rapporten (U2013/6226/S).

2 Riksrevisionens iakttagelser

Riksrevisionen har granskat om staten genom en effektiv spridning av kunskap bidrar till att utbildningen i större utsträckning kan bygga på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Granskningen har inriktats på att undersöka om Statens skolverks insatser för kunskapsspridning, och regeringens styrning av myndigheten, främjar systematisk och kontinuerlig utveckling genom att vetenskapligt grundad kunskap eller beprövad erfarenhet förs till och används i skolan. Granskningen har huvudsakligen avsett insatser för kunskapsspridning inom ramen för Skolverkets utvecklingsuppdrag i vilket det bl.a. ingår att sammanställa och sprida kunskap om resultat av forskning.

Riksrevisionens iakttagelser och slutsatser grundas på genomförda dokumentstudier och intervjuer med berörda aktörer. Riksrevisionen har också genomfört två enkätundersökningar dels bland rektorer, dels bland lärare vid fristående och kommunala skolor. Vidare har intervjuer genomförts med företrädare för Skolverket och tjänstemän vid Utbildningsdepartementet. Granskningen har avgränsats till grund- och gymnasieskolan.

Riksrevisionens allmänna slutsatser

Riksrevisionens granskning visar att Skolverket bedriver sitt arbete med kunskapsspridning på ett sätt som medför att den kunskap som sprids till stor del når ut och möter behoven hos rektorer och lärare. Spridningen av kunskap är enligt Riksrevisionen i den meningen effektiv. Samtidigt visar granskningen att det finns en förbättringspotential, både när det gäller hur Skolverket arbetar och regeringens styrning av myndigheten.

Detaljstyrning eller strategisk styrning?

Enligt Riksrevisionen behöver regeringens styrning av Skolverkets utvecklingsuppdrag förändras och bli mindre detaljerad. Riksrevisionen bedömer att regeringens nuvarande styrning leder till att Skolverkets möjligheter att utföra sitt utvecklingsuppdrag på ett mer effektivt sätt begränsas. Skolverket får allt fler särskilda regeringsuppdrag som i

många fall i stället skulle kunna hänföras till Skolverkets nationella utvecklingsuppdrag. De långsiktiga uppgifterna enligt instruktionen riskerar enligt Riksrevisionen att åsidosättas till förmån för de särskilt angivna uppdragen som läggs på myndigheten. Riksrevisionen pekar vidare på att resurser inte kan omfördelas mellan olika satsningar som rör delvis samma målgrupper och att det då finns en risk för att Skolverket inte kan vara tillräckligt följsamt gentemot målgruppernas behov och utforma sitt arbete utifrån vad myndigheten bedömer vara lämpligast. Regeringens styrning får enligt Riksrevisionen till följd att Skolverkets möjligheter att självt balansera mellan långsiktiga uppgifter enligt instruktionen och kortsiktiga beställningar begränsas. Riksrevisionen konstaterar vidare att regeringen har valt att styra de olika delarna av Skolverkets utvecklingsuppdrag på skilda sätt. Revisionen lyfter t.ex. fram att de delar som rör fortbildning och nationellt prioriterade insatser är detaljstyrda, medan den del som avser sammanställning och spridning av kunskap om forskningsresultat i princip sker utan styrning från regeringens sida.

Ett uppdrag om spridning av beprövad erfarenhet

När det gäller den del av Skolverkets utvecklingsuppdrag som avser forskningsspridning lyfter Riksrevisionen fram att det i uppdraget inte ingår att sammanställa och sprida kunskap om beprövad erfarenhet. Riksrevisionen anser att det är rimligt att även det uppdraget ges till Skolverket.

Uppföljningen av Skolverkets utvecklingsuppdrag

Riksrevisionen anger att uppföljningen av Skolverkets utvecklingsuppdrag behöver utvecklas så att regeringen kan få en samlad nationell bild av hur väl Skolverkets spridning av kunskap möter behoven hos huvudmän, rektorer och lärare, vilket genomslag spridningen får och vilken nytta den skapar. En sådan uppföljning skulle skapa starkare incitament hos huvudmän, rektorer och lärare att driva utvecklingen av skolan. Riksrevisionen anser att den återrapportering av utvecklingsuppdraget som sker i dag i huvudsak avser t.ex. hur många som genomgått en utbildning, antal gånger ett dokument laddats ned eller vilka konferenser som genomförts, och behandlar således inte vilka resultat arbetet leder till.

Riksrevisionen efterlyser en mer systematisk och samlad uppföljning av om den kunskap som sprids når ut och vilka resultat den får. Skolverket behöver utveckla tydligare interna processer som stöder en mer systematisk uppföljning för att få en sådan samlad bild.

Riksrevisionen bedömer att Skolverket behöver öka tillgängligheten till och användbarheten av myndighetens insatser och material och arbeta för att kunskapsspridningen i högre utsträckning når ut till lärare. I det arbetet ingår att Skolverket fortsätter sitt arbete med att förbättra myndighetens webbplats.

Rekommendationer till regeringen och Skolverket

Riksrevisionen rekommenderar regeringen att, i syfte att bättre dra nytta av Skolverkets roll som expertmyndighet, mindre detaljerat och mer

strategiskt styra myndigheten i dess nationella utvecklingsuppdrag. Regeringen rekommenderas även att i Skolverkets instruktion ge myndigheten i uppdrag att sammanställa och sprida kunskap om beprövad erfarenhet. Vidare rekommenderar Riksrevisionen regeringen att i uppföljningen av Skolverkets verksamhet efterfråga vilket genomslag Skolverkets insatser och stödmaterial får och vilken nytta de skapar i skolan.

Riksrevisionen rekommenderar Skolverket att mer aktivt gentemot regeringen föreslå en förenklad och anpassad styrning som underlättar för myndigheten att effektivisera sina insatser inom ramen för utvecklingsuppdraget. Skolverket rekommenderas också att mäta och utvärdera nyttan av sitt arbete med kunskapsspridning inom ramen för sitt utvecklingsuppdrag och att göra en samlad bedömning av i vilken utsträckning myndigheten når sina målgrupper, i synnerhet lärare. Slutligen rekommenderas Skolverket att utvärdera om de genomförda förändringarna av myndighetens webbplats har lett till att den i större utsträckning motsvarar besökarnas behov.

3 Regeringens bedömning av Riksrevisionens iakttagelser

Initiativ har tagits för att förbättra kunskapsspridningen

Enligt 1 kap. 5 § skollagen (2010:800) ska utbildningen i skolväsendet vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Detta kräver att verksamheterna i större utsträckning än tidigare präglas av ett systematiskt och vetenskapligt förhållningssätt. Bestämmelsen i skollagen, som började gälla i större delen av skolväsendet den 1 juli 2011, innebär att arbetet i skolan med att välja innehåll och metoder och att värdera resultat ska präglas av ett vetenskapligt förhållningssätt och kunskaper som grundar sig på relevant forskning och beprövad erfarenhet.

För att utveckla det vetenskapliga förhållningssättet i skolan har regeringen tagit initiativ till en rad satsningar. I propositionen Forskning och innovation (prop. 2012/13:30) presenterades flera åtgärder i syfte att utveckla det vetenskapliga förhållningssättet och främja kunskap om effektiva metoder i skolan. I propositionen bedömde regeringen att insatser bör göras för att systematiskt väga samman och sprida forskningsresultat som bidrar till ökad kunskap bland lärare och förskollärare om effektiva metoder och arbetsätt i skola och förskola för ökad måluppfyllelse och förbättrade kunskapsresultat. Enligt regeringen främjar detta ett vetenskapligt, evidensbaserat förhållningssätt hos dem som arbetar i skolan och förskolan. Regeringen har beslutat att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att förbereda och genomföra inrättandet av en ny myndighet för detta ändamål (dir. 2014:7). Vidare har regeringen aviserat att ett utbildningsvetenskapligt råd i skolfrågor ska inrättas under våren 2014 (pressmeddelande 2014-01-14).

Ett annat sätt att stärka den vetenskapliga grunden är att öka antalet forskarutbildade lärare, dvs. antalet lektorer, i skolan. Fler lärare med fördjupad ämnes- och ämnesdidaktisk kompetens är viktigt för att höja kvaliteten i svensk skola. Regeringen aviserade i forsknings- och innovationspropositionen (prop. 2012/13:30) en ny satsning på forskarskolor för lärare och förskollärare motsvarande 15 miljoner kronor per år under perioden 2013–2016. Regeringens karriärutvecklingsreform för lärare väntas också bidra till att antalet lektorer i skolan ökar. Reformen, som trädde i kraft den 1 juli 2013, ger skolhuvudmän som inrättat karriärtjänsterna förstelärare och lektor möjlighet att söka statsbidrag för lönepåslag för dessa särskilt yrkesskickliga lärare. Genom reformen bör huvudmännens förutsättningar att ta tillvara forskarutbildade lärares kompetens förbättras.

En annan viktig förutsättning för en forskningsbaserad skolutveckling är att lärarna har en god ämnesdidaktisk kompetens. Det är därför viktigt att den ämnesdidaktiska forskningen utvecklas och att forskningsresultaten sprids till verksamma lärare och förskollärare som ska använda sig av dessa i praktiken. Regeringen bedömde därför i propositionen att ytterligare insatser behöver göras för att stimulera den ämnesdidaktiska forskningen inom matematik, naturvetenskap och teknik samt sprida dess resultat. I budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1, utgiftsområde 16 s. 61) beräknade regeringen att 5 miljoner kronor per år skulle avsättas för detta ändamål fr.o.m. 2013.

Regeringen har alltså tagit initiativ till en rad åtgärder som syftar till att främja en utbildning som i större utsträckning bygger på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. En betydande del av dessa åtgärder har nyligen påbörjats eller ännu inte inletts. Regeringen kan därför konstatera att Riksrevisionens granskning har genomförts innan flera betydelsefulla åtgärder som regeringen tagit initiativ till hunnit få effekt i verksamheterna.

Skolverkets arbete med kunskapsspridning

Riksrevisionens granskning visar att Skolverket bedriver sitt arbete med kunskapsspridning på ett sätt som till stor del motsvarar behoven hos målgrupperna. Skolverket har god kännedom om hur myndighetens insatser bör utformas för att på ett bra sätt stödja skolorna i deras utvecklingsarbete. Enligt Riksrevisionen fungerar därmed Skolverkets arbete med behovsanalyser bland målgrupperna relativt väl. Enligt enkätundersökningen Hur kan ny kunskap komma till bättre användning i skola (rapporter från riksdagen 2012/13:RFR10, Utbildningsutskottet UbU) som lyfts fram i granskningsrapporten är Skolverket den vanligaste källan till kunskap om ny forskning för såväl rektorer som lärare. I granskningsrapporten framkommer det att det finns en allt starkare efterfrågan på stöd och råd från huvudmän, rektorer och lärare till följd av skollagens bestämmelse om att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Enligt den enkät som Riksrevisionen genomfört inom ramen för sin granskning uppgav i princip samtliga rektorer och det övervägande antalet av de lärare som besvarade enkäten att de känner till bestämmelsen. Totalt nio av tio rektorer och drygt åtta av tio lärare uppgav att de försökte arbeta medvetet efter den

bestämmelsen i sin roll som pedagogisk ledare. Regeringen ser positivt på den ökade efterfrågan när det gäller stöd och råd från målgrupperna. En sådan ökad efterfrågan indikerar att skollagens bestämmelser om att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet får effekt i verksamheterna.

Enligt Riksrevisionen kan dock Skolverkets arbete med spridning av kunskap bli mer effektivt. I Riksrevisionens enkätundersökning har många framhållit att Skolverkets insatser och material till stor del möter deras behov men att Skolverket kan förbättra sitt arbete med användbarhet och göra det lättare att hitta material och information om insatser. Riksrevisionen lyfter bl.a. fram att Skolverkets kunskaps-spridning inte når ut till lärare i samma utsträckning som till rektorer. Enkätundersökningen visar att lärare i betydligt mindre omfattning än rektorer tar del av insatser och material från Skolverket. Resultaten från enkätundersökningen visar också att det finns ett behov av att Skolverket förbättrar sitt arbete med att kommunicera sina insatser och att myndighetens material bör göras mer lättillgängligt för målgrupperna. Riksrevisionen lyfter bl.a. fram behovet av en mer användarvänlig webbplats som är bättre anpassad för mottagaren. Av gransknings-rapporten framgår att Skolverket nyligen publicerat en ny webbplats med nya söktjänster. Riksrevisionen har, vilket påpekas i rapporten, således inte kunnat granska den nya webbplatsen och därför inte bedömt om de förändringar som Skolverket har genomfört tillgodoser de utvecklings-behov som fanns enligt Riksrevisionen. Skolverket rekommenderas därför att utvärdera om de genomförda förändringarna av webbplatsen har lett till att den i större utsträckning motsvarar besökarnas behov.

Skolverket har i sitt yttrande angett att myndigheten har inlett ett arbete med att utveckla och förbättra spridningseffekterna av sina insatser. Skolverket har också påbörjat ett arbete med att utvärdera förändringarna av webbplatsen. Utvärderingsarbetet innefattar bl.a. löpande kvalitativa och kvantitativa undersökningar hos besökarna, t.ex. genomförs för närvarande en webbundersökning med cirka 50 000 svarande.

Regeringen delar Riksrevisionens bedömning att ett mer tillgängligt stöd för målgrupperna kan leda till att kunskapsspridningen i ökad utsträckning möter målgruppernas behov. Ett utvecklingsarbete i den riktningen har också inletts. Dessa åtgärder, tillsammans med regeringens initiativ att bl.a. inrätta en ny myndighet, bör bidra till att spridningen av kunskap som grundar sig på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet väsentligen förbättras.

Regeringens styrning av Skolverkets utvecklingsuppdrag

Riksrevisionen anser att regeringens styrning av Skolverket är alltför detaljerad och omfattande och att den motverkar Skolverkets möjligheter att utföra sitt utvecklingsuppdrag på ett mer effektivt sätt. Enligt Riksrevisionen får regeringens styrning till följd att även den del av Skolverkets uppdrag som sker utan närmare styrning, t.ex. den del som rör forskningsspridning, indirekt påverkas av myndighetens begränsade möjligheter att prioritera resurser.

Skolverket anger i sitt yttrande att en stor del av verksamheten består av regeringsuppdrag meddelade i regleringsbrev eller i särskild ordning, att flera uppdrag ska genomföras snabbt, annonseras med kort varsel och i vissa fall utgör en ny form av verksamhet. Skolverket anger också att styrningen även finansiellt medför vissa problem eftersom myndigheten i vissa fall tillförs särskilda medel på sakanslag och i andra fall själv förväntas finansiera en tillkommande verksamhet.

Regeringen konstaterar att Skolverket har ett omfattande, brett och mångfasetterat uppdrag. Regeringen delar Riksrevisionens bedömning att det är viktigt att Skolverket ges goda förutsättningar att långsiktigt planera sin verksamhet och ges förutsättningar att utföra sitt utvecklingsuppdrag på ett effektivt sätt. Den ansvarsfördelning som gäller för skolan innebär samtidigt att styrningen av Skolverket är komplex. Riksdag och regering fastställer nationella mål och riktlinjer för arbetet i skolan. Dessa mål och riktlinjer, som uttrycks i bl.a. skollag, skolformsförordningar, läroplaner, kursplaner och examensmål, ska gälla för alla skolor och ska garantera att utbildningen i landet blir likvärdig. Skolhuvudmännen har ansvaret för att verksamheten genomförs inom dessa ramar och på ett sådant sätt att målen kan nås. Samtidigt som ansvaret för verksamheterna ligger hos de kommunala och fristående huvudmännen är det nödvändigt att på nationell nivå stödja och stimulera utvecklingen i skolverksamheterna. Ett sådant arbete ingår i Skolverkets nationella utvecklingsuppdrag inom skolområdet, och regeringen delar Riksrevisionens bedömning att det är viktigt att Skolverket i sin roll som expertmyndighet ges utrymme att utforma sitt arbete på det sätt som myndigheten bedömer vara lämpligt. Regeringens styrning måste därför noga vägas mot Skolverkets förutsättningar att inom ramen för sitt utvecklingsuppdrag självt prioritera mellan olika satsningar och utforma sitt arbete utifrån den expertkunskap myndigheten har.

Regeringen konstaterar att utbildningsområdet under de senaste åren har präglats av ett omfattande reformarbete. Regeringen har sedan 2006 arbetat intensivt för att åtgärda brister och stärka kvaliteten i hela utbildningskedjan. Genomgripande systemreformer och omfattande satsningar har bl.a. genomförts för att öka lärarkårens kompetens och läraryrkets attraktionskraft. För att stärka kvaliteten i skolväsendet har det varit nödvändigt att intensifiera arbetet på nationell nivå med att stödja och stimulera utvecklingen i skolverksamheterna. Det har varit viktigt för regeringen att de reformer som har beslutats även genomförs och får praktisk effekt. Det har lett till att Skolverkets kompetens har använts i ökad utsträckning för att säkerställa detta. Skolverkets kunskaper är i dessa sammanhang viktiga för att de insatser som genomförs ska bli ändamålsenliga. Vidare utgör Skolverkets återrapportering till regeringen ett centralt underlag för regeringens uppföljning av insatser och som underlag för eventuella justeringar och prioriteringar mellan olika satsningar.

Regeringen anser sammantaget att det ökade antalet regeringsuppdrag och återrapporteringskrav som Riksrevisionen pekar på måste ses mot bakgrund av det intensiva reformarbete som pågått de senaste åren och som regeringen bedömt nödvändigt för att vända utvecklingen inom svensk skola.

Skolverket är den myndighet som genom sitt nationella utvecklingsuppdrag ska stödja skolhuvudmän i deras utbildningsverksamhet och andra pedagogiska verksamheter. I uppdraget ingår som nämnts ovan att sammanställa och sprida kunskap om resultat av forskning. I sin granskningsrapport lyfter Riksrevisionen fram att det i Skolverkets forsknings-spridningsuppdrag inte ingår att sammanställa och sprida kunskap om resultat av beprövad erfarenhet. Av granskningsrapporten framgår att Skolverket har tagit sig an uppgiften att sammanställa och sprida kunskap om resultat av beprövad erfarenhet, trots att regeringen inte gett myndigheten ett särskilt uppdrag om detta. Enligt Riksrevisionen skulle ett uppdrag från regeringens sida tydliggöra vikten av att Skolverket tar tillvara beprövad erfarenhet från professionen på ett strukturerat sätt. Skolverkets uppdrag bör enligt Riksrevisionen därför kompletteras. Av Skolverkets yttrande framgår att myndigheten delar Riksrevisionens bedömning.

Regeringen instämmer i Riksrevisionens bedömning att det är viktigt att tillvarata beprövad erfarenhet från professionen. Skolverket har i dag i uppdrag att sammanställa och sprida kunskap om resultat av forskning och att svara för andra nationella utvecklingsinsatser inom prioriterade områden. Som framgår av Riksrevisionens rapport anser Skolverket att myndigheten sprider kunskap i form av både forskning och beprövad erfarenhet, även om beprövad erfarenhet inte explicit nämns i Skolverkets instruktion. Regeringen har också beslutat att en ny myndighet ska inrättas med ansvar för att systematiskt väga samman och sprida forskningsresultat som bidrar till ökad kunskap om effektiva metoder och arbetssätt i skola och förskola till dem som är verksamma där. Av kommittédirektivet för inrättandet av den nya myndigheten framgår att i arbetet med att systematiskt väga samman och sprida forskningsresultat är den kompetens och erfarenhet som verksamma inom skolväsendet besitter viktig att beakta, för att främja kunskapsöversikter som är relevanta och användbara i verksamheterna (dir. 2014:7, s. 6). Personer med såväl vetenskaplig kompetens och erfarenhet av att arbeta med evidensbaserade forskningssammansättningar som personer med den kompetens och erfarenhet som verksamma inom skolväsendet besitter bör enligt direktiven finnas representerade i myndighetens särskilda beslutsorgan. Enligt regeringens bedömning kommer den nya myndighetens arbete att utgöra ett betydelsefullt komplement till Skolverkets arbete med kunskaps-spridning. Regeringen anser därför inte att det nu finns skäl att komplettera Skolverkets uppdrag på det sätt som Riksrevisionen föreslår.

Uppföljning och utvärdering av Skolverkets arbete med kunskaps-spridning

Riksrevisionen anser att regeringen behöver utveckla sin uppföljning så att regeringen kan få en mer samlad nationell bild av hur väl Skolverkets spridning av kunskap, exempelvis allmänna råd, kurser och konferenser samt kunskaps- och forskningsöversikter, möter behoven hos huvudmän, rektorer och lärare, vilket genomslag spridningen får och vilken nytta den skapar.

När det gäller Skolverkets uppföljning och utvärdering konstaterar Riksrevisionen att Skolverket använder sig av ett antal metoder för att följa upp och utvärdera den verksamhet som är kopplad till kunskapsspridning. Dock anser Riksrevisionen att Skolverket inte systematiskt följer upp om den kunskap som myndigheten sprider når ut eller vilka resultat den får i verksamheterna. Enligt Riksrevisionen behöver Skolverket utveckla tydligare, strategiska interna processer som stöder en mer systematisk uppföljning för att få en mer samlad bild.

Regeringen följer löpande upp Skolverkets arbete. Sådan uppföljning sker dels genom myndighetens återrapportering i årsredovisningen och i särskilda återrapporteringar till Regeringskansliet, dels genom en kontinuerlig dialog mellan myndigheten och Utbildningsdepartementet, dels genom den årliga myndighetsdialogen. Dessutom har regeringen när det gäller flera stora satsningar som Skolverket ansvarat för, uppdragit åt Skolverket att låta en eller flera externa aktörer följa upp och utvärdera satsningarna (t.ex. regeringens satsning på det s.k. Matematiklyftet, NT-satsningen och Läs- och skrivsatsningen). Enligt regeringen utgör den typen av utvärderingar viktiga komplement till det löpande uppföljningsarbetet.

I granskningsrapporten framkommer att myndigheten inte anser sig ha möjlighet att följa upp om den kunskap som sprids verkligen används i skolan, om den sprids vidare inom skolan eller om den skapar någon nytta i skolorna. Det har angetts att myndigheten saknar sådana resurser. Regeringen delar Riksrevisionens bedömning att det är viktigt att få en samlad bild av vilka resultat Skolverkets arbete med kunskapsspridning får i verksamheterna, men vill samtidigt påpeka att det finns svårigheter förknippade med att följa upp insatsers resultat. Många av de insatser som genomförs på skolområdet har skett parallellt och med det gemensamma syftet att öka måluppfyllelsen och förbättra kunskapsresultaten i skolan. Det innebär att det finns svårigheter med att särskilja de olika insatsernas resultat. Sådan uppföljning och utvärdering som enligt Riksrevisionen bör genomföras i större utsträckning innebär ett omfattande arbete som tar såväl tid som resurser i anspråk. Regeringen anser att uppföljningar av insatsers resultat riskerar att i hög utsträckning belasta annan verksamhet hos Skolverket om den blir mycket omfattande. Samtidigt anser regeringen att uppföljningsverksamheten är ett viktigt inslag som bör genomföras så långt det är möjligt. Den kan dock inte göras med samma frekvens som den löpande uppföljningen av olika aspekter på hur myndighetens arbete fortlöper.

I granskningsrapporten lyfter Riksrevisionen fram att Skolverket har beslutat om en ny strategisk plan för myndigheten under åren 2013–2016. Skolverket har i sitt yttrande över Riksrevisionens granskning angett att myndigheten har inlett ett arbete med att omarbota och genomföra sin strategi för nationell utveckling, där arbetet med bl.a. spridningseffekterna kommer att utvecklas och förbättras. Regeringen konstaterar att myndigheten initierat sådana aktiviteter som Riksrevisionen efterfrågar.

Regeringen anser vidare att det generellt är angeläget att utvärdera statens insatser inom utbildningsområdet. Mot bakgrund av det omfattande reformarbete som regeringen genomfört de senaste åren har dessutom behovet av utvärderingar inom utbildningsområdet förstärkts.

Regeringen har därför från och med 2012 gett Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) ett utvidgat uppdrag att även utvärdera effekter av olika reformer och åtgärder inom utbildningsområdet. Myndigheten bytte därmed namn till Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering. Regeringen gav också i maj 2012 en särskild utredare i uppdrag att bl.a. ge förslag till hur nya reformer kan införas på ett sådant sätt att de i ökad utsträckning kan utvärderas (dir. 2012:53). Utredaren ska redovisa sitt uppdrag den 28 februari 2014. Regeringen bedömer att dessa åtgärder kommer att medföra betydande förbättringar när det gäller förutsättningarna för att utvärdera effekter av olika reformer och insatser på utbildningsområdet.

4 Regeringens åtgärder med anledning av Riksrevisionens iakttagelser

Regeringen kommer att fortsätta sitt arbete med att främja en utbildning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Regeringen har sedan tidigare tagit en rad initiativ i detta syfte. Regeringen har bl.a. beslutat att inrätta en ny myndighet som ska ansvara för att systematiskt väga samman och sprida forskningsresultat som bidrar till ökad kunskap bland lärare och förskollärare om effektiva metoder och arbetsätt i skola och förskola för ökad måluppfyllelse och förbättrade kunskapsresultat. Vidare har regeringen aviserat att ett utbildningsvetenskapligt råd i skolfrågor ska inrättas. Dessa åtgärder bör enligt regeringens bedömning tillsammans med de övriga insatser på området som tidigare redovisats främja en utbildning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i enlighet med Riksrevisionens rekommendationer. Regeringen anser därför inte att det nu finns skäl att komplettera Skolverkets uppdrag enligt instruktionen på det sätt som Riksrevisionen föreslår.

När det gäller de rekommendationer som Riksrevisionen lämnat över regeringens styrning och uppföljning av Skolverkets arbete menar regeringen att den ökade mängden uppdrag som tilldelats Skolverket bör ses mot bakgrund av de senaste årens intensiva reformarbete som har varit nödvändigt för att vända utvecklingen inom svensk skola. Regeringen bedriver dock ett ständigt förbättringsarbete vad gäller styrningen av sina myndigheter. I det arbetet är Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer när det gäller styrningen av Skolverket ett välkommet tillskott, som regeringen kommer att väga in i sitt fortsatta förbättringsarbete. Vidare har initiativ tagits som syftar till att åtgärder inom utbildningsområdet i större utsträckning ska kunna utvärderas. Regeringen konstaterar även att Skolverket har inlett ett arbete som syftar till att utveckla och förbättra effekterna av myndighetens arbete med kunskapsspridning. Skolverket har också påbörjat ett arbete med att utvärdera förändringarna av sin webbplats i syfte att göra material och insatser mer tillgängliga för målgrupperna.

Regeringen bedömer att redovisade åtgärder kommer att främja en effektiv spridning av kunskap och en utbildning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Skr. 2013/14:95

Frågan anses genom denna skrivelse vara slutbehandlad.

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Skr. 2013/14:95
Bilaga

Utbildningsdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 13 februari 2014

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden Björklund, Bildt, Ask, Larsson, Erlandsson, Borg, Ohlsson, Norman, Attefall, Engström, Kristersson, Elmsäter-Svärd, Ullenhag, Hatt, Ek, Lööf, Enström, Arnholm, Svantesson

Föredragande: statsrådet Björklund

Regeringen beslutar skrivelse 2013/14:95 Riksrevisionens rapport om statens kunskapsspridning till skolan